

Nedělní varhanní hudba

v kostele sv. Ludmily
na Královských Vinohradech

Neděle 16. června 2019 v 18.30

Pořádá *Spolek přátel kostela svaté Ludmily
na Královských Vinohradech v Praze*
pod záštitou Ministerstva kultury ČR a
starostky Prahy 2 Mgr. Jany Černochové

Program koncertu

Josef Klička (1855–1937)

Fantasie na motivy symfonické básně Vyšehrad od B. Smetany

Vítězslav Novák (1870–1939)

Preludium na valašskou píseň

Josef Klička

Koncertní fantasie c moll

František Musil (1852–1908)

Kanon ze Sonaty solemnis

Josef Klička

Legenda D dur

Zdeněk Pololáník (*1935)

Burlesca

Petr Eben (1929–2007)

Sladké okovy lásky z cyklu „Labyrint světa a ráj srdce“

Josef Klička

Maestoso con moto ze Sonáty fis moll

Slovo k programu

Josef Klička se narodil v Klatovech v roce 1855 jako syn ředitele kůru. Studoval na pražské varhanické škole, kde později sám vyučoval. Proslul především jako varhanní virtuóz a improvizátor. **Fantasie na Vyšehrad** byla dokončena v roce 1886. Klička zde vytvořil pozoruhodnou varhanní obdobu slavné symfonické básně. Nejedná se přitom o volnou kompozici, ani o přísnou transkripci. Jednotlivé části Smetanovy skladby jsou vzájemně propojeny v odlišném pořadí, je dokonponována fuga i některé spojovací oddíly skladby. Fantasie má přes všechny změny vyvolat dojem původní symfonické básně.

Vítězslav Novák byl ve skladbě žákem Antonína Dvořáka a ve varhanách žákem Josefa Kličky. Ve své bohaté kompoziční tvorbě využil sólové varhany jen dvakrát, a to v monumentálním Svatováclavském triptychu a v drobné skladbičce **Preludium na valašskou píseň**, zkomponovanou v roce 1899. Tato skladba okouzlí svoji jemnou folklorní poetikou, velmi citlivým zpracováním a příjemnou harmonizací.

Koncertní fantazie c moll, op. 27, byla dokončena v roce 1855 jako první z velkých varhanních skladeb Josefa Kličky. V té době byly dokončeny nové varhany v Rudolfinu a právě Klička měl tu čest zde uvádět své koncerty. Koncertní fantazie c moll byla tedy jedna z prvních skladeb uvedených na těchto varhanách. Specifických rysem této skladby jsou triolové figurace a emotivní vzruchy podepřené bohatou harmonií. Spíše než melodie tak tvoří hudební řeč krásné harmonické vazby a v závěru i působivá gradace.

František Musil byl podobně jako Klička proslulý varhanní virtuóz a improvizátor, byl rovněž profesorem kontrapunktu a instrumentace na varhanní škole, ovšem v Brně. Pro varhany složil především znamenitou **Sonatu solemnis**, z níž zazní na koncertě druhá věta. Jedná se o **kánon**, který Musil velmi působivě provází mnohými tóninami a velmi důsledně přitom zachovává imitaci krásné melodie. Z tohoto pohledu se jedná jistě o mistrovskou kompozici, která ukazuje svoji genialitu v jednoduchosti.

Legenda D dur Josefa Kličky byla dokončena v roce 1889 a byla patrně inspirována Třemi Rapsodiemi od Camilla Saint-Saënsa, které zazněly krátce předtím v Rudolfinu právě v jeho interpretaci. Skladba začíná silným pevným motivem, který se postupně rozplývá do střední, snivé části. Klička se nejspíše obracel podobně jako jeho současníci k dějinným příběhům a do svých legend tak vložil dojem vyvolávající velkolepost a archaičnost dávných dějů. Skladba se v závěru postupně zklidňuje a vytrácí, jako příběh, který se vrací zpátky do dějin.

Petr Eben patří bezesporu mezi nejvýraznější osobnosti soudobé české i světové hudby. V jeho tvorbě se velmi často stýká umění improvizace s uměním kompozice. Takovým Ebenovým koncertním improvizacním pořadem byla i celovečerní varhanní improvizace na látku knihy J. A. Komenského **Labyrint světa a ráj srdce**. Z tohoto cyklu zazní V. část **Sladké okovy lásky**. V této části Eben cituje hned dvě písně: „Ej, láska, láska“ a „Moudrosti poklad z nebe“.

Zdeněk Pololánik je brněnský hudební skladatel a pedagog. Jeho dílo čítá velké množství hudby k filmu, baletu, oratorií, symfonií a také duchovních skladeb. **Burlesca** je virtuózní skladba s jazzovými prvky, která vznikla v roce 1981 k příležitosti šedesátých narozenin varhaníka Josefa Pukla. Jedná se

o velmi svěží dílo, které varhany přivádí do odlehčenějšího výrazu plného synkop a lehce jazzových harmonií a v závěru i silných bouřlivých ploch.

Sonáta fis moll Josefa Kličky je jedna z nejrozměrnějších skladeb varhanní literatury. Vznikla až v roce 1917 a premiérována byla Kličkovým žákem B. A. Wiedermannem. První věta této sonáty je vystavěna v klasické sonátové formě. Je typická velmi dramatickými pasážemi a v klidných částech odvážnou a měkkou harmonií. Přes svůj pevný řád působí romanticky uvolněně a improvizace, její střední část je však vygradovaná k maximálnímu účinku.

Petr Rajnoha

O interpretovi

Petr Rajnoha studoval nejprve varhany na brněnské konzervatoři u Zdeňka Nováčka, později na AMU v Praze ve třídě Jaroslava Tůmy, v Paříži u Susan Landale a v Lyonu u Jeana Boyera. Svě vzdělání dovršil doktorským studiem na AMU s tématem varhanního díla Josefa Kličky.

Petr Rajnoha zaznamenal řadu úspěchů na mezinárodních soutěžích, především se stal laureátem soutěže Pražského jara, finalistou soutěže ARD v Mnichově a zvítězil na soutěžích v Gelsenkirchenu a Norimberku (Cena Johanna Pachelbela a Cena publika). V letech 1998–2001 byl zapsán na Prémiové listině mladých Nadace Český hudební fond.

Petr Rajnoha nahrál pro Český rozhlas řadu snímků na historických nástrojích, je zván na různé české i evropské hudební festivaly, spoluúčinkoval například s Českou filharmonií, Pražskou komorní filharmonií, s Filharmonií Brno nebo s Filharmonií B. Martinů Zlín. V letech 2004 a 2007 nahrál kompletní varhanní dílo Josefa Kličky. V období let 2014–2018 vykonával funkci ředitele Církevní konzervatoře Opava, kde mimo jiné založil a řídil Studentský komorní orchestr, později také ve Slezském divadle Opava dirigoval operu Pošťácká pohádka od J. Felda.

Další koncerty

Cyklus Nedělní varhanní hudba v kostele sv. Ludmily pokračuje na podzim koncerty vždy v neděli od 18.30:

22. září 2019 Pavel Černý

20. října 2019 Jaroslav Tůma

Další informace: ludmilavinohrady.cz/nedelni-varhanni-hudba-2019